

Nr 8

Civilutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1971/72 till länsstyrelserna, m. m., jämte motion.

Propositionen

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1, bilaga 14 (punkterna B 1 och II: 20, s. 9–115 och 142–143 i utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 4 januari 1971) föreslagit riksdagen att

1. godkänna de riktlinjer för organisationen av länsstyrelserna som förordats i statsrådsprotokollet,

2. bemyndiga Kungl. Maj:t att

a. inrätta 49 extra ordinarie och 25 ordinarie tjänster med beteckningen o för chefer för avdelningar hos länsstyrelserna samt en extra ordinarie tjänst för chef för kansliet hos länsstyrelsernas organisationsnämnd i enlighet med vad som förordats i statsrådsprotokollet,

b. vidta de övergångsåtgärder som behövs med anledning av omorganisationen,

3. för budgetåret 1971/72 anvisa

a. till Länsstyrelserna på driftbudgeten under tolfte huvudtiteln ett förslagsanslag av 450 560 000 kr.,

b. till Byggnadsarbeten för länsstyrelserna på kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Motionen

I motionen nr 452 av herr Svensson i Malmö hemställs att riksdagen måtte avslå begäran om medel för inrättande av planeringskanslier vid länsstyrelserna och i stället anvisa sagda medel till förbättringar för landsstatens lågavlönade.

Av 1970 års riksdag godkända riktlinjer för en partiell omorganisation av den statliga länsförvaltningen, m. m.

Genom beslut av 1970 års riksdag (prop. 1970: 103, KU 34, SU 132) antogs riktlinjer för en partiell omorganisation av den statliga länsförvaltningen. Med hänvisning till bl. a. den regionalpolitiska verksamheten skall åtgärder vidtas i syfte att få till stånd en förbättrad samordning av

de statliga länsorganens planeringsarbete. Länsstyrelsen får en lekmanastyrelse med landshövdingen som ordförande samt tio andra ledamöter. Den nya länsstyrelsen får som huvuduppgift att leda och samordna den samhällsplanering som bedrivs inom den statliga länsförvaltningen. I planeringsfrågor av regionalpolitisk betydelse som handläggs av vissa andra länsorgan övertar länsstyrelsen beslutanderätten. Dessa organ skall delta i frågornas beredning. Länsarkitektkontoret inordnas i länsstyrelsen.

Skatteförvaltningen i länsstyrelsen blir organiserad med klarare åtskillnad mellan den fiskala och den dömande verksamheten. Vidare skall åtgärder vidtas för att förbättra förvaltningsrättskipningen. En länsskatterätt, i huvudsak motsvarande nuvarande prövningsnämnd, och en länsrätt för annan förvaltningsrättskipning knyts till länsstyrelsen. Dessa domstolar skall bestå av en jurist som ordförande samt lekmän.

Länsstyrelsen avses bli organiserad med tre huvudenheter, nämligen en för samhällsplanering i vilken också ingår en organisation för beredningsplanläggning, en för skatteförvaltning och en för allmän förvaltning och förvaltningsrättskipning, till vilken länsrätten och länsskatterätten knyts. Vidare skall finnas en enhet för administrativ service samt länspolischefens expedition. Länens olika storlek och struktur skall kunna motivera avvikelser från denna normalorganisation. Omorganisationen beräknas träda i kraft den 1 juli 1971.

1970 års riksdag (prop. 1970: 188, SU 208) har också beslutat om riktlinjer för omorganisation av lantmäteriverksamheten. Enligt beslutet skall bl. a. överlantmätarna och länslantmäterikontoren inordnas i länsstyrelserna den 1 juli 1971.

Förslag till bl. a. lag om länsskatterätt och länsrätt (prop. 1971: 14) behandlas i utskottets betänkande CU 1971: 9.

Utskottets yttrande

Departementschefen anför i statsverkspropositionen (bil. 14, s. 23) i fråga om organisationsstrukturen att den normalorganisation för en länsstyrelse som angetts i principbeslutet rörande *organisationen* av den statliga länsförvaltningen (prop. 1970: 103, SU 132) bör kunna tillämpas i alla län, dock med vissa avvikelser för Stockholms län och Gotlands län. Länens olika storlek och variationer i arbetsmängden föranleder däremot skillnader i personaluppsättningen. Huvuddragen av organisationsförslaget framgår av den tabell, vilken som bilaga fogats till detta betänkande. Utskottet har ingen erinran mot vad departementschefen sålunda anför.

Den föreslagna planeringsavdelningen under en avdelningschef avses innefatta förutom fackenheter även ett planeringskansli för samord-

nings-, initiativ- och informationsuppgifter m. m. Enligt vad departementschefen anför (s. 24) skall cheferna för fackenheterna självfallet inte vara underställda chefen för planeringskansliet.

I motionen nr 452 förordas att några planeringskanslier inte inrättas. Förslaget grundas i huvudsak på att kanslierna är obehövliga och blir ett mellanled som försvårar kontakterna.

Utskottet har funnit att de i propositionen åberopade skälen för ett stabsorgan talar för att planeringskanslier inrättas. Utskottet har mot bakgrund av departementschefens uttalanden förutsatt att de i motionen uttryckta farhågorna inte besannas och tillstyrker därför propositionsförslaget även i den del det står mot yrkandet i motionen. Vid denna bedömning blir en prövning av medelsanvändningen inte längre påkallad.

Mot förordade riktlinjer för organisationen i övrigt har utskottet ingen erinran.

Utskottet har vidare ingen erinran mot begärt *bemyndigande* att för chefer för avdelningar inrätta 49 extra ordinarie tjänster och 25 ordinarie tjänster med beteckningen o. De förstnämnda tjänsterna avses inrättas för chefer för avdelningar vid länsstyrelsernas planerings- och skatteavdelningar m. m. De sistnämnda avses inrättas vid förvaltningsavdelningarna eller motsvarande för de chefer som skall utöva domarfunktioner. Inte heller har utskottet någon erinran mot att en tjänst som chef för kansliet för länsstyrelsernas organisationsnämnd inrättas eller mot förslaget bemyndigande att vidta övergångsåtgärder.

Departementschefens *anslagsberäkning* har inte föranlett någon utskottets erinran.

Utskottets nyssnämnda bedömningar har utgått från att den nya länsstyrelseorganisationen skulle kunna sättas i kraft den 1 juli 1971. 1968 års riksdag har (prop. 1968: 1, bil. 2, s. 4–11, SU 14) bemyndigat Kungl. Maj:t att uppskjuta genomförandet av beslutad organisation av myndighet till senare tidpunkt än riksdagen beslutat, om detta föranleds av löneförhandlingar. Enligt utskottets mening kan även andra skäl komma att tala för att organisationsförändringarna träder i kraft vid en senare tidpunkt. Avgörandet när omorganisationen skall ske torde därför böra läggas i Kungl. Maj:ts hand. Vid ett uppskov bör Kungl. Maj:t även ha befogenhet att besluta om den ändrade användning av anslag som kan bli erforderlig.

Utskottets hemställan

Utskottets hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag på motionen nr 452 godkänner de riktlinjer för organisa-

- tionen av länsstyrelserna som förordats i statsrådsprotokollet,
2. att riksdagen
 - a. bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta 49 extra ordinarie tjänster och 25 ordinarie tjänster med beteckningen o för chefer för avdelningar hos länsstyrelserna samt en extra ordinarie tjänst för chef för kansliet hos länsstyrelsernas organisationsnämnd i enlighet med vad som förordats i statsrådsprotokollet,
 - b. bemyndigar Kungl. Maj:t att vidta de övergångsåtgärder som behövs med anledning av omorganisationen,
 3. att riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisar
 - a. till *Länsstyrelserna* på driftbudgeten under tolfte huvudtiteln ett förslagsanslag av 450 560 000 kr.,
 - b. till *Byggnadsarbeten för länsstyrelserna* på kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond ett investeringsanslag av 1 000 kr.,
 4. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att dels besluta när föreslagen omorganisation av länsstyrelserna skall genomföras, dels lämna av ett uppskov föranledda föreskrifter om ändrad användning av anvisade anslag.

Stockholm den 9 mars 1971

På civilutskottets vägnar

ERIK GREBÄCK

Närvarande: herrar Grebäck (c), Tobé (fp), Kristiansson i Örkellunga (s), fröken Ljungberg (m), herrar Petersson i Nybro (s), Andersson i Knäred (c), Lindkvist (s), Henrikson (s), Wennerfors (m), Högström (s), Engström (vpk), Jadestig (s), Karlsson i Mariefred (c), Ångström (fp) och Persson i Karlstad (s).

Reservation

av herr Engström (vpk) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på sid. 3 som börjar med »Utskottet har funnit» och slutar med »längre påkallad» bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner flera skäl tala emot förslaget rörande planeringskanslier. Även om cheferna för fackenheterna enligt departementschefen inte formellt förutsatts vara underställda kanslichefen, föreligger dock uppenbar risk för att kanslichefen i praktiken blir en mellaninstans mellan planeringschef och fackplanerare. Detta kan svårligen undvikas om kanslichefen ska ha samordnande uppgifter och vara planeringschefens ställföreträdare.

Vidare finner utskottet det anmärkningsvärt, att de i propositionen gjorda prutningarna i förhållande till POL-kommitténs förslag rörande planeringskanslierna nästan enbart drabbar kontorssidan. Samtidigt som 46 nya chefs- och handläggartjänster inrättas, sker en prutning av föreslagna nya tjänster på kontorssidan från 29 till 5. Detta innebär både en organisatorisk skevhet och en klar risk för oproportionerlig merbelastning av befintlig kontorspersonal. Enligt utskottets mening är det angeläget att undvika den ökade press detta kommer att innebära för den lägre personalen. Det är också ur mer allmän synpunkt angeläget att prestationskrav och lönesättning för den lägre personalen utformas på ett sätt som skapar attraktivare arbetsförhållanden inom statsförvaltningen och bättre stimulerar till goda insatser.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

- »1. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen nr 452
 - a. godkänner de riktlinjer för organisationen av länsstyrelserna som förordats av utskottet,
 - b. bemyndigar Kungl. Maj:t att lämna erforderliga föreskrifter om medelsanvändning enligt vad i motionen förordats,»

